

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Petra Příhody a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce **J. K.**, zastoupeného JUDr. Zdeňkem Ruskem, advokátem se sídlem Praha 6, Čs. armády 22, proti žalované **Všeobecné zdravotní pojišťovně – Rozhodčímu orgánu**, se sídlem Praha 3, Orlická 4/2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 8. 2003, č. j. 8 Ca 168/2003 - 15,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 8. 2003, č. j. 8 Ca 168/2003 - 15 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel (dále jen stěžovatel) domáhá zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 8. 2003, č. j. 8 Ca 168/2003 - 15, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2001, č. j. 10715/00/Sa, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzen platební výměr vydaný Okresní pojišťovnou hl. m. Prahy dne 6. 10. 2000, č. 2140003998 předepisující mu penále ve výši 154 903 Kč za období od března 1993 do března 2000. Městský soud v rozsudku dospěl k závěru, že vyúčtování pojistného na veřejné zdravotní pojištění ze dne 2. 7. 1998 bylo úkonem ke zjištění penále za roky 1993, 1994 a 1995 a došlo jím k přerušení promlčecí doby, která začala od 5. 7. 1998 běžet znovu a pokud tedy dluh na pojistném za r. 1993 činil 39 491 Kč bylo vyměření penále ve výši 154 903 Kč provedeno v zákonné lhůtě.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a), popř. i písm. b) s. ř. s. Namítá, že platebními výměry VZP ČR - Okresní pojišťovny hl. m. Prahy ze dne 6. 10. 2000 mu bylo vyměřeno jednak dlužné pojistné ve výši 39 941 Kč, jednak penále ve výši 154 903 Kč. Odvolací orgán – Rozhodčí orgán VZP obě jím podaná odvolání zamítl a platební výměry potvrdil. Proti oběma rozhodnutím podal žalobu, městský soud ovšem usnesením vyloučil rozhodnutí o penalizaci k samostatnému projednání. Ve věci pojistného městský soud rozsudkem ze dne 18. 8. 2003, č. j. 38 Ca 352/2002 - 31 rozhodnutí žalované zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a vyslovil názor, že oznámením ze dne 22. 6. 1998 nemohlo dojít k přerušení promlčecí doby. Městský soud v uvedené věci řešil stejný právní problém, a to zda došlo k přerušení promlčecí doby úkonem žalované provedeným v r. 1998 a dospěl k opačnému závěru. Přitom nedoplatek pojistného se týkal roku 1993 a penále bylo uloženo za nezaplacení tohoto dlužného pojistného. Stěžovatel je názoru, že přerušení promlčecí doby může způsobit jen úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření. Z povahy věci vyplývá, že musí jít o úkon, jehož smyslem a cílem je zajistit podklady, z nichž je možno výši pojistného správně stanovit, popř. z nichž je možno stanovit penále. Takovým úkonem rozhodně nemůže být úkon oznamující provedení kontroly a výši zjištěných přeplatků či nedoplatků. Nejde o proces směřující ke zjištění, ale je výzvou k zaplacení již zjištěného nedoplatku. Na toto oznámení stěžovatel reagoval zaplacením sdělené dlužné částky a bylo by v rozporu s principy právní jistoty, pokud by uvedené sdělení mělo být považováno za úkon směřující ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření. Jde o velmi rozšiřující výklad vylučující promlčení vůbec a zakládající permanentní nejistotu ohledně platební povinnosti. Pokud městský soud za rozhodný úkon považoval vyúčtování ze dne 2. 7. 1998, které bylo pouhým rozvedením (přílohou) dopisu ze dne 22. 6. 1998, neboť z porovnání dokumentů je zřejmé, že dopis ze skutečností uvedených ve vyúčtování vychází. Výzvu k neprodlenému zaplacení částky 2 385 Kč proto podle stěžovatele nelze považovat za úkon směřující ke zjištění výše pojistného nebo k jeho vyměření, právě proto, že jde o výsledek takového zjišťování. Částku také k dané výzvě zaplatil. Z těchto důvodů navrhuje zrušení napadeného rozsudku.

Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s právním názorem městského soudu, že vyúčtování pojistného ze dne 2. 7. 1998 doručené stěžovateli dne 5. 7. 1998 sice nebylo úkonem ke zjištění výše pojistného, ale bylo úkonem ke zjištění penále, neboť tímto vyúčtováním skutečně bylo vykázáno penále za roky 1993, 1994 a 1995. K přerušení promlčecí doby tak došlo a nová začala plynout dne 5. 7. 1998. Proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížností není namítána neexistence dluhu na pojistném za rozhodné období ani nesprávně stanovená výše penále, ale pouze nesprávné právní posouzení otázky promlčení penále a ve vztahu k úkonu přerušujícím lhůtu nesprávné skutkové zjištění a právní posouzení tohoto úkonu; přitom se jedná o penalizaci za rok 1993.

Podle § 19 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, se pokud jde o splatnost penále, způsob jeho placení, vymáhání a vrácení přeplatku na penále, postupuje stejně jako u pojistného.

Podle § 16 odst. 1 téhož zákona se právo předepsat dlužné pojistné promlčuje za pět let ode dne splatnosti. Byl-li proveden úkon ke zjištění výše dlužného pojistného nebo jeho vyměření, plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy se o tom plátce pojistného dozvěděl.

Úkonem, který žalovaná ve správním rozhodnutí označila za úkon přerušující běh promlčecí lhůty je přípis VZP - Okresní pojišťovny hl. m. Praha ze dne 22. 6. 1998, kterým stěžovateli bylo podle § 14 zákona č. 592/1992 Sb. sděleno, že jeho přeplatek na pojistném byl použit na úhradu penále, které vyplývá z evidence pohledávek a plateb pojistného z předchozího období ke dni zápočtu. Ve výčtu ke dni 11. 4. 1998 je konstatován zůstatek pojistného před započtením ve výši 3612 Kč, zůstatek penále před započtením ve výši - 5997 Kč a započtená částka na úhradu penále ve výši 3612 Kč. V závěru byl stěžovatel vyzván, aby v případě, že se zápočet nekryje s výší zůstatku, rozdíl uhradil stanoveným způsobem. Městský soud považoval za rozhodující úkon nikoliv tento přípis, ale k němu připojené vyúčtování pojistného na veřejné zdravotní pojištění od 1. 1. 1993 do 29. 6. 1998, které označil za úkon ke zjištění výše penále. V přehledu pojistného jsou za r. 1993 uvedeny nedoplatky a penále 209,31 Kč. V závěru je shrnuto penále za roky 1993 až 1998, za rok 1993 je uvedena stejná částka, v souhrnu po započtení přeplatku pak zůstatek penále - 2385 Kč. Teprve při kontrole plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného v r. 2000 (protokol ze dne 25. 4. 2000) bylo zjištěno, že plátce (stěžovatel) stanovil v r. 1993 chybně výši záloh, a to užitím nesprávného vyměřovacího základu. Tím mu vznikl dluh na pojistném ve výši 39 491 Kč a povinnost úhrady penále ve výši 155 870 Kč. K námitce byla dodatkem protokolu snížena částka dlužného pojistného o 967 Kč z důvodů uznání promlčení částek přede dnem 5. 7. 1993.

Povinnost platit penále vzniká dlužníkovi okamžikem, kdy se ocitl v prodlení, nevzniká tedy až platebním výměrem, tím se jen dlužníkovi předepisuje k úhradě nezaplacené penále. Institut promlčení brání vymáhání nezaplacených částek po uplynutí zákonné lhůty, není-li zde úkon zakládající běh lhůty nové. Úkonem promlčecí dobu přerušujícím může být ovšem pouze úkon kvalifikovaný, tedy nikoliv jakýkoliv úkon ve věci pojistného či penalizace vůči poplatníkovi v průběhu promlčecí doby činěný. Kvalifikovanost pak spočívá v tom, že se musí jednat o úkon směřující ke zjištění výše penále nebo k jeho vyměření, a to penále za konkrétní období. Městský soud v napadeném rozsudku k tomu pouze konstatuje, že vyúčtováním ze dne 2. 7. 1998 bylo zjištěno penále žalobce za rok 1993, 1994, 1995 a provedeno započtení přeplatku vzniklého v r. 1997 na nedoplatky. Tento přehled městský soud považuje za úkon ke zjištění penále a od toho bez dalšího zdůvodnění odvozuje přerušování promlčecí lhůty. Daný přehled ovšem za úkon ke zjištění či k vyměření dlužného penále za rok 1993 považovat nelze. Jedná se pouze o výčet tehdy evidovaného penále za dané období a o sdělení o úhradě tohoto penále. Tento úkon nesledoval zjištění žádných skutečností rozhodných pro zjištění výše penále. Žalovaná tehdy evidovala na dlužném penále za rok 1993 částku 209 Kč a na toto dlužné penále započtla přeplatek. Započtením a další úhradou stěžovatele byl vyrovnán celý dluh na penále za vyjmenovaná pojistná období. Nemohlo se jednat o úkon ke zjištění výše penále nyní vyměřovaného, neboť penále bylo vyčísleno podle toho, co žalovaná v té době evidovala na účtu stěžovatele, nečinila žádný úkon směřující ke zjištění této či jiné výše penále. Ke zjištění zcela odlišné výše dluhu na pojistném a i odlišné výše penále za rozhodné období došlo až kontrolou provedenou v r. 2000. Přehled doručený stěžovateli dne 5. 7. 1998 obsahoval přehled tehdy známých nedoplatků jak na pojistném tak i na penále a výsledek započtení přeplatku, který se projevil určitým dluhem na penále, a tento dluh byl následně uhrazen. V obou případech shodně však skutečná výše nedoplatku pojistného i penále byla zjištěna až kontrolou v r. 2000. Přitom

rozdíl ve výši penále mezi přehledem z r. 1998 a kontrolním zjištěním nespočívá v nárůstu penále za dobu mezi těmito úkony, ale spočívá na nových kontrolou zjištěných skutečnostech. V obou případech shodně předmětné vyúčtování z r. 1998 nebylo úkonem zákonem předpokládaným, souvislost mezi provedeným úkonem a platebními výměry zde chybí. Tvrdí-li městský soud, že provedené vyúčtování je úkonem ke zjištění penále za rok 1993 nelze s ním souhlasit. Kasační námitka nesprávného posouzení právní otázky soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je důvodná.

Nejvyšší správní soud ovšem nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Skutkové podklady byly úplné a dostatečné pro rozhodnutí, nezákonnost rozhodnutí se odvíjela jen od právního posouzení řádně doložených skutečností.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost je z výše uvedených hledisek důvodná, a proto napadený rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil, a to pro nezákonnost. Věc mu současně věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 3) téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. 6. 2004

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu